

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย
สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ที่
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เขตการศึกษา 4
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ที่
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เขตการศึกษา 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
  - 1.1 ผู้บริหาร ประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการ
โรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทุก
โรงเรียน จำนวน 50 คน และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
โรงเรียน (ฝ่ายวิชาการ) หรือครูปฏิบัติการสอนที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่าย
วิชาการ ในกรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 50 คน รวม
ผู้บริหาร 100 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

1.2 คุรุปฏิบัติการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 764 คน จาก 50 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตามจำนวนในตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง 263 คน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 363 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
- ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดไปส่งด้วยตนเอง และให้ผู้ตอบส่งคืนทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่ส่งไป 363 ฉบับ ใ้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัยได้ 363 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิปริญญาตรี และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบัน 11-15 ปี

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่ม กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 21-40 ปี วุฒิปริญญาตรี ระยะเวลาดำรงตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบัน 1-5 ปี ส่วนกลุ่มครูมีลักษณะเช่นเดียวกับภาพรวม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

2.1 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตร ในการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่จัดส่งครูเข้ารับการอบรมและมีการแนะนำการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ส่วนการทำให้ผู้ปกครองเข้าใจหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่จัดประชุมผู้ปกครองหรือจัดพบปะผู้ปกครองเป็นครั้งคราว เพื่อร่วมแก้ปัญหาและสนับสนุนการใช้หลักสูตร และให้ครูทำหน้าที่แนะนำผู้ปกครองตามโอกาสอันควร

2.2 งานการเรียนการสอน

การจักครูเข้าสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ผู้บริหารเป็นผู้จัดโดยระดมความคิดจากครู หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และอาศัยข้อมูลจากการสำรวจความต้องการของครู โดยคำนึงถึงความสามารถของครู ในการเตรียมการสอนโรงเรียนส่วนใหญ่มีการบันทึกเตรียมการสอนล่วงหน้าตามที่กำหนดไว้ในตารางสอน โดยใช้คู่มือครูและแผนการสอนเป็นแนวทางในการจัดการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครูสอนโดยยึดจุดประสงค์และเนื้อหาตามหลักสูตร ใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสม จัด

กิจกรรมโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและปฏิบัติจริง และมีการนิเทศการสอน ส่วนการ
สอนซ่อมเสริม โรงเรียนส่วนใหญ่จัดสอนโดยเพิ่มเวลาจากปกติ โดยรวมเด็กเก่งกับ
เด็กอ่อนประมาณสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง และสอนเฉพาะเด็กเรียนอ่อนประมาณสัปดาห์
ละ 3 ชั่วโมง และครูจัดสอนกันเองตามความเหมาะสม ส่วนในการควบคุมดูแลและ
ประเมินการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการตรวจบันทึกการสอน สังเกตการสอนเป็น
ครั้งคราว สํารวจข้อมูลการปฏิบัติการสอนของครูจากครู สํารวจความคิดเห็นเกี่ยว
กับการเรียนการสอน และมีการประชุมครูเพื่อระดมพลังสมองเกี่ยวกับปัญหาการเรียน
การสอน

2.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ความเพียงพอของเอกสารหลักสูตรสำหรับครู โรงเรียนส่วนใหญ่
จัดให้มีเอกสารหลักสูตรทั้งคํอไปนี้เพียงพอ คือ เอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521
แนวการใช้หลักสูตร พ.ศ.2521 คู่มือครู และแผนการสอน และคู่มือวัคจุประสงค์
การเรียนรู้ในสมุคประจำชั้น (ป.02) ทุกชั้นเรียน ส่วนวิธีจัดทำเอกสารหลักสูตร
โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีสํารวจความต้องการเพื่อจัดซื้อ และรับแจกจากทางราชการ
ซึ่งเป็นของกรมวิชาการ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธี
สํารวจความต้องการจากครู โดยใช้ขัณยรายการสื่อที่ควรใช้ ประกอบกับสื่อที่มีอยู่
แล้วในโรงเรียน แล้วจัดซื้อโดยใช้เงินงบประมาณ ชื่อวัสดุมาผลิตสื่อโดยครู ครูหาวัสดุ
ท้องถิ่นมาผลิตสื่อ ขอสื่อจากหน่วยงานอื่น และยืมสื่อจากสำนักงานกลุ่มโรงเรียนสำหรับ
การบริหารสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีหน่วยบริการสื่อที่มีเจ้าหน้าที่อำนวยการ
ความสะดวก ในการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดทำ
ทะเบียนสื่อ ทะเบียนการยืม เก็บสื่อที่ศูนย์สื่อ จัดผู้รับผิดชอบโดยครูทำหน้าที่บำรุง
รักษาซ่อมแซมสื่อ ส่วนการศึกษาค้นผลและประเมินผลการใช้สื่อ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้
วิธีตรวจสอบทะเบียนสื่อว่ามีสื่ออยู่พร้อมตามรายการหรือไม่ ตรวจสอบทะเบียนการใช้
เพื่อทราบความดีและบุคคลที่ใช้ และสอบถามข้อมูลการใช้สื่อจากครู

2.4 งานวัดและประเมินผล

การสร้างเครื่องมือวัดผล โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำให้มีเอกสาร เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ของกรมวิชาการทุกชั้นเรียน ร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียน สร้างข้อสอบร่วมกัน สร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ใน ป.02 ทุกชั้นเรียนร่วมกัน และจัดทำข้อสอบปลายภาคเรียนร่วมกัน สำหรับการ กำหนดการประเมินผลและการนำผลประเมินไปใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวัดผล การเรียนรู้ตามจุดประสงค์ใน ป.02 โดยวัดหลาย ๆ วิธี เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม มีการตรวจและควบคุมการจัดทำหลักฐาน ป.02 และ ป.01 มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาการวัดผลการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อ แจงให้ผู้ปกครองทราบ และปรึกษาหารือเพื่อพัฒนานักเรียนโดยใช้ผลการประเมิน

2.5 งานห้องสมุด

การจัดให้มีห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่จัดห้องสมุดเป็นเอกเทศ โดยใช้ห้องเรียน 1 ห้อง แบ่งห้องเรียนเป็นครึ่งห้อง และจัดเป็นมุมหนังสืออยู่ใน ส่วนของห้องเรียนทุกห้อง สำหรับแหล่งสนับสนุนห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่ปรับปรุงห้องสมุดและซื้อหนังสือโดยเงินบริจาค วิธีการจัดห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่ จัดหนังสือไว้เป็นกลุ่มตามกลุ่มประสบการณ์ของหลักสูตรประถมศึกษา การจัดทำข้อมูล และข่าวสารเกี่ยวกับห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำทะเบียนการยืม ทะเบียนผู้ใช้ มีระเบียบการใช้ห้องสมุด มีป้ายนิเทศ ข่าวสาร และสถิติผู้ใช้บริการห้องสมุด ผู้รับผิดชอบในการจัดบริการห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ ประจำ และจัดนักเรียนช่วยเหลืองานห้องสมุด เกี่ยวกับผู้ใช้บริการห้องสมุด ผู้มาใช้ บริการห้องสมุดของโรงเรียนส่วนใหญ่คือ ครูในโรงเรียน นักเรียน และศิษย์เก่า ส่วนเวลาที่ให้บริการห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่เปิดบริการห้องสมุดในเวลาราชการ ก่อนเข้าเรียน และระหว่างพักกลางวัน ลักษณะบริการของห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่ให้อ่านหนังสือในห้องสมุด ให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน และจัดทำหนังสือพิมพ์รายวัน และรายสัปดาห์ให้อ่าน การซ่อมแซมหนังสือและการควบคุมดูแลห้องสมุด โรงเรียน

ส่วนใหญ่มีการตรวจสอบหนังสือทุกสิ้นปีการศึกษา และให้ครูบรรณาธิการเป็นผู้ควบคุมดูแลและซ่อมแซมหนังสือ

2.6 งานนิเทศการศึกษา

การเตรียมการนิเทศ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สํารวจปัญหาการเรียนการสอนจากครูทุกคน จัดประชุมปรึกษาหารือปัญหาการเรียนการสอน ผู้บริหารชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นและยอมรับว่าคงมีการนิเทศ ผู้รับนิเทศชอบการนิเทศ โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นผู้นิเทศ วิธีนิเทศที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ ได้แก่ สังเกต การสอนแล้วแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ครูศึกษาเอกสารทางวิชาการ จัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน ใช้เครื่องมือสาคหัตถุปรกณ เช่น สไลด์ และแผ่นใส เป็นสื่อเสนอข้อความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน และจัดให้มีสมุคินิเทศประจำตัวของครูทุกคน การประเมินผลการนิเทศและการนำผลประเมินไปใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่ สังเกตการสอนหลังจากการนิเทศแล้ว พุคคยอย่างไม่เป็นทางการเพื่อประเมินความเข้าใจในการนิเทศ จัดประชุมเป็นครั้งคราวเพื่อสรุปผลการนิเทศ

2.7 งานกำนวางแผนและกำนคววิธีกำเนินการ

ผู้รับนิเทศอในการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับนิเทศอและให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลกันี้คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนนักเรียน ยอดรวมแสดงผลการสอบรายปี สถิติการมาเรียนของนักเรียน จำนวนและอัตราเข้าชั้นของนักเรียน จำนวนเอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ผลการประเมินการสอน วิธีวัดและประเมินผลการเรียน โครงการที่ส่งเสริมวิชาการ แผนงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและของโรงเรียน และรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การกำเนินการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการกันี้คือ ศึกษาข้อมูลและปัญหา กำหนดปัญหา จัดลำดับความสำคัญ

ของปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและนโยบาย กำหนดโครงการ กำหนด
 ปฏิทินการดำเนินงาน กำหนดวิธีประเมินโครงการ จัดทำแผนงานเป็นรูปเล่ม จัด
 ให้ครูทุกคนรับทราบและทำความเข้าใจแผนงานโครงการ สำหรับการดำเนินการตาม
 แผนงานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีให้ผู้บริหารเป็นผู้มอบหมายงานตามตาราง
 การปฏิบัติงาน ให้ทรัพยากรตามที่กำหนดในแผน ผู้บริหารนิเทศให้คำแนะนำแก้ปัญหา
 การดำเนินงาน และครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน การประเมินผล
 งานและโครงการ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ประเมิน มี
 การปรับแผนตามความจำเป็น ประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ สรุปผลการดำเนินงาน
 รายงานเจ้าสังกัด แจกผลให้ครูทุกคนทราบ และนำผลประเมินไปใช้ในการวางแผน
 ต่อไป

2.8 งานส่งเสริมการสอน

การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้มี
 มุมวิชาการ จัดนิทรรศการผลงานทางวิชาการ เช่น แสดงผลงานของนักเรียนโดย
 ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมวิชาการ จัดอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในคาน
 อาคารสถานที่ และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหา
 ในการจัดกิจกรรม ส่วนการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทางก้าวหน้าทางวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่
 ส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อเพิ่มเติม จัดนำครูไปทัศนศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ
 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนะนำครูให้ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ จาก
 วารสาร และเอกสารทางวิชาการ สำหรับการสนับสนุนโดยการประกวดและเผยแพร่
 ผลงานของครู โรงเรียนส่วนใหญ่จัดประกวดการจัดบรรยากาศห้องเรียนในโรงเรียน
 เป็นประจำ มีการบำรุงขวัญให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยครูที่จัดการเรียนการสอนด้วย
 ความตั้งใจ และจัดให้ครูมีโอกาสแสดงผลงานหรือเผยแพร่ความคิดใหม่ในการประชุมครู

2.9 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

การกำหนดหัวข้อประชุมอบรมทางวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้
 วิธีกำหนดหัวข้อจากปัญหาที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของครู หรือกำหนดโดยใช้

ข้อมูลจากการบริหารงานวิชาการในค่านต่าง ๆ ส่วนการกำหนดหัวข้อประชุมอบรม ระดับกลุ่มโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด เป็นผู้กำหนด เรื่องที่โรงเรียนจัดประชุม อบรม ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดทำสื่อ การวัด และประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการวางแผนงานวิชาการ เวลาที่จัดประชุมอบรมทางวิชาการ ส่วนใหญ่โรงเรียนจัดก่อนเปิดภาคเรียนภาคต้น และก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาค สำหรับการนำผลการประชุมอบรมทางวิชาการไปปฏิบัติ โรงเรียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการให้ครูที่ไปประชุมอบรมรายงานผลให้ครูทุกคนทราบ โดยจัดทำสรุป เป็นเอกสารหรือรายงานโดยการบรรยาย และสนับสนุนให้ครูที่ไปประชุมอบรมนำความรู้ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า

3.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อจำแนกรายด้าน ทั้ง 9 ด้านพบว่าทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุดและในระดับน้อย

3.2 เมื่อจำแนกปัญหาการบริหารงานวิชาการรายข้อ ในจำนวนคำถาม 48 ข้อ มีข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่

3.2.1 ผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่พอ

3.2.2 งบประมาณมีไม่เพียงพอในการจัดหาหนังสือและเอกสารเพื่อศึกษาค้นคว้าสำหรับครูและนักเรียน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการ

1.1 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

1.1.1 การนำหลักสูตรไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ซึ่งแสดงว่าโรงเรียนปฏิบัติได้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ได้กำหนดไว้เป็นแนวทางในการใช้หลักสูตร 3 ข้อ ซึ่งในข้อที่ 3 กล่าวว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จักหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้ (กรมวิชาการ 2532 : 30) และสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรใหม่ที่กำลังอยู่ระหว่างการทดลองด้วย

นอกจากนั้น จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร การที่โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการดังกล่าว เป็นการช่วยเหลือแนะนำครูเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในทุกกิจกรรม เช่น การสอนของครู การวัดผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญมี เณรยอก (2529 : 157) ที่กล่าวว่า ควรจักแนะนำและควบคุมดูแลการสอนของครูให้เป็นไปตามหลักสูตร มีการประชุมพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างละเอียด เพื่อการนิเทศ ติดตามผล ประเมินผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน

1.1.2 การสร้างความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตร

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีส่งครูเข้ารับการอบรม การที่โรงเรียนใช้วิธีการนี้เพราะหน่วยงานเจ้าสังกัดโดยเฉพาะสำนักงานคณะ

กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายส่งเสริมให้ครูได้เข้าใจและมีทักษะในการ
 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรม ทำให้ทั้งสำนักงานการประถม
 ศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และกลุ่มโรงเรียน ใช้วิธี
 การจัดกิจกรรมแล้วให้โรงเรียนส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอน กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกชา คงรุ่งเรือง
 (2529 : 208) ที่ให้เสนอแนะว่า ควรสนับสนุนในการส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ
 การใช้หลักสูตร

นอกจากการอบรมแล้ว จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่
 ใช้วิธีแนะนำการใช้หลักสูตรในโรงเรียน จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในการบริหารโรงเรียน
 เห็นว่า การจัดการแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเป็นวิธีการที่ดี เพราะสะดวก
 ประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลาว่าการฝึกอบรม เนื่องจากการฝึกอบรมต้องใช้
 งบประมาณค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก พาหนะมาก การจัดการแนะนำกันในโรงเรียนอาจทำได้
 หลายลักษณะ และเป็นวิธีที่ทุกคนช่วยกันแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง เป็นการระดมพลังสมอง
 ทุกคนได้มีการค้นหาความรู้มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

1.1.3 การทำให้ผู้ปกครองเข้าใจหลักสูตร

จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดประชุมหรือจัดพบปะ
 เป็นครั้งคราว และให้ครูแนะนำผู้ปกครองบางคนตามโอกาส การที่โรงเรียนใช้วิธีการ
 ดังกล่าว เพราะผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาและโอกาสที่จะมาโรงเรียน จากประสบการณ์
 ของผู้วิจัยพบว่า การเชิญผู้ปกครองมาประชุม ผู้ปกครองมักจะมาน้อย และให้ความสนใจ
 น้อย จึงควรหาโอกาสจัดงานวันสำคัญ เช่น วันเด็ก หรือจัดกิจกรรมกีฬาเชิญผู้ปกครอง
 มาร่วม แล้วใช้โอกาสนี้สอดแทรกเกี่ยวกับเรื่องของการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้
 ผู้ปกครองทราบ

ส่วนวิธีการให้ครูแนะนำผู้ปกครองตามโอกาส เป็นวิธีที่ดีเพราะ
 เป็นการพูดคุยไม่เป็นทางการ ไม่บังคับ และการให้ครูทุกคนเป็นผู้แนะนำ ผู้วิจัยเห็นว่า

เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโอกาสที่ไปเยี่ยมผู้ปกครองถึงบ้านหรือเมื่อมีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง

1.2 งานการเรียนการสอน

1.2.1 การจัดครูเข้าสอน

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารเป็นผู้จัดครูเข้าสอนร่วมกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจความต้องการของครูและคำนึงถึงความสามารถของครู การดำเนินการดังกล่าวถูกต้องตามหลักการและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรางคณา บันลายนาค (2527 : 144) ที่กล่าวว่า การจัดครูเข้าสอนประจำชั้นหรือประจำวิชา ควรคำนึงถึงความสมัครใจของครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนมักจะเลือกสอนตามความถนัดและความสามารถของตน จากประสบการณ์ของผู้วิจัยและการประมวลความคิดเห็นของครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร จากผลงานวิจัยของ วิไลวรรณ วิทยาวโรจน์ (2525 : 279) พบว่า ผู้บริหารมักจัดครูเข้าสอนไม่ตรงตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติจริงนั้น มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ในเรื่องอัตราค่าจ้างครู หรือโรงเรียนมีครูไม่ตรงกับความต้องการ ดังเช่น ผลการวิจัยของ พิศิษฐ์ ทันทวนิช (2526 : 155) เรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ พบว่า ครูมีความสนใจในการสอนวิชาในกลุ่มทักษะวิชาคนตรี-นาฏศิลป์ งานประดิษฐ์ และงานช่าง ทั้งนี้เพราะไม่มีความถนัดในวิชาดังกล่าว ทำให้การเรียนการสอนไม่สำเร็จเท่าที่ควร

1.2.2 การเตรียมการสอน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูทำบันทึกเตรียมการสอนล่วงหน้าก่อนสอน ตามตารางสอนที่จัดทำขึ้นโดยใช้คู่มือครูและแผนการสอนเป็นแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 12-22) ได้กำหนดแนวทางไว้ตามหลักการของการเตรียมการสอน โดยครูมีการเตรียม

ระยะยาว ได้แก่ เตรียมศึกษาหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู ทำกำหนดการสอน การวางสอน ศึกษาวิธีการวัดผลและเตรียมตัวในระยะสั้น ได้แก่ เตรียมจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม สื่อ วิธีวัดผล และเตรียมตัวผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อเตือนความจำครู ควรทำบันทึกการสอน จึงจะทำให้การเตรียมการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2.3 การจัดการสอน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ความคุมให้ครูสอนโดย ยึดจุดประสงค์และเนื้อหาตามหลักสูตร ใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสม จัด กิจกรรมโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและปฏิบัติจริง และมีการนิเทศการสอน การทำเนิ การตั้งกล่าวของโรงเรียน เป็นการช่วยให้การจัดการสอนมีประสิทธิภาพตามความต้องการ ของหลักสูตร ซึ่งกรมวิชาการ (2525 : 11-12) ได้เสนอแนะไว้ให้โรงเรียนยึดเป็น แนวทางคือ ในการจัดการสอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดจุดประสงค์ให้มีความสำคัญพอกับเนื้อหา เน้นให้นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับให้นักเรียนเกิด ความคิดค้นหาความรู้ สรุปและซักสโนใจด้วยตนเอง เน้นภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี ให้ครูใช้วิธีสอนหลาย ๆ รูปแบบตามความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม และสภาพผู้เรียน เช่น วิธีบรรยาย อภิปราย ตามขอบ บทบาทสมมติ ทดลอง สาธิต จักนิทรรศการ ทำสมุภาพ ใช้โสตทัศนูปกรณ์ และวิธีระดมพลังสมอง และจัดการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม โดยยึดหลักให้นักเรียนร่วมกันคิด ร่วมกันเรียน ร่วมกันแก้ปัญหา และร่วมกันรับ ผลที่เกิดขึ้น

1.2.4 การสอนซ่อมเสริม

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จักสอนโดยเพิ่มเวลา จากปกติ โดยรวมเด็กเรียนเก่งกับเด็กเรียนอ่อนใช้เวลาประมาณสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง สอนเฉพาะเด็กเรียนอ่อน ประมาณสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง และให้ครูจักสอนกันเองตาม ความเหมาะสม เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมดังกล่าว ตามหลักการแล้ว รุ่งทิวา จักกร (2527 : 209-210) กล่าวว่า การสอนซ่อมเป็นการช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องให้

เด็กที่เรียนอ่อนโดยสอนทบทวน และแยกเด็กเรียนอ่อนไว้เฉพาะ ส่วนการสอนเสริม เป็นการสอนเพื่อส่งเสริมให้เด็กที่เรียนเก่งได้พัฒนาไปตามความสามารถ แสดงว่าการที่มีโรงเรียนส่วนใหญ่สอนโดยรวมเด็กเรียนอ่อนกับเด็กเรียนเก่งสอนพร้อมกันเป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามหลักการสอนซ่อมเสริม

การจัดเวลาสอนเพิ่ม จากเวลาปกติเป็นวิธีการที่ดี เพราะเวลาปกติ โรงเรียนได้วางแผนการสอนไว้เต็มเวลาแล้ว ส่วนการที่โรงเรียนให้ครูกำหนดเวลา และวิธีการสอนเอง เป็นการเหมาะสมสำหรับโรงเรียนที่ครูมีความรับผิดชอบและมีความสามารถสูง เพราะเป็นการให้อิสระในเชิงวิชาการ เพื่อให้ครูสามารถเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับปัญหาเด็กแต่ละคน และปรับเวลาให้สอดคล้องกับสภาพของตนเองและความเหมาะสมของเด็ก แต่สำหรับโรงเรียนที่ครูยังมีระดับความรับผิดชอบและขีดความสามารถไม่เพียงพอ โรงเรียนควรจัดทำเป็นโครงการสอนซ่อมและสอนเสริมให้ครูได้เตรียมเด็ก และวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ

1.2.5 การควบคุม คุดูแลและประเมินการสอน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการตรวจบันทึก การสอน สังเกตการสอน สํารวจข้อมูลการปฏิบัติงานของครู สํารวจความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการประชุมเพื่อระดมพลังสมองเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน และการนิเทศการสอน การดำเนินการดังกล่าวเป็นการควบคุมดูแล เพื่อให้การดำเนินการสอนถูกต้องตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร การตรวจบันทึกการสอนเป็นการควบคุม เกี่ยวกับการเตรียมการสอน เพื่อกระตุ้นให้ครูมีการเตรียมตัวก่อนสอนอย่างถูกต้อง เหมาะสม การสังเกตการสอนเป็นการควบคุมดูแลพฤติกรรมในการสอนว่าดำเนินการ เป็นอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ ส่วนการสำรวจข้อมูลการปฏิบัติงาน สํารวจความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นแนวทางคล้ายกับการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน เพื่อครูช่วยเหลือให้คำปรึกษา ถือเป็นการควบคุมทางอ้อมอย่างหนึ่ง

จากประสบการณ์ของผู้วิจัย การตรวจบันทึกเตรียมการสอนของครู ให้เป็นไปตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีการสังเกตการสอนเป็นครั้งคราว มีการสำรวจปัญหาการสอนจากครู เป็นวิธีการควบคุมที่ส่งผลให้มีการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

1.3.1 ความเพียงพอของเอกสารหลักสูตรสำหรับครู

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนจักษ์ให้มีเอกสารดังต่อไปนี้ เพียงพอ ได้แก่ เอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ของกรมวิชาการ แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือครู และแผนการสอน คู่มือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ในสมุทประจักษ์ (ป.02) ซึ่งเป็นการเหมาะสม เนื่องจากเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่ครูจำเป็นต้องใช้เป็นแนวทางในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้ กรมวิชาการ (25) จัดทำไว้กล่าวคือเอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับจุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ การจัดกระบวนการสอน และการประเมินผล แนวการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 เป็นเอกสารที่มีสาระที่ชี้แนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป อธิบายรายละเอียดหลักสูตร เพื่อครูได้ใช้เป็นแนวทาง เอกสารคู่มือครูและแผนการสอนเป็นเอกสารที่อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์อย่างละเอียด จัดพิมพ์ เป็นหนังสือกลุ่มประสบการณ์ละ 1 เล่ม ทุกชั้นเรียน เป็นเอกสารที่จำเป็นที่สุดที่ครูต้องใช้ ส่วนคู่มือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ กรมวิชาการได้จัดทำชั้นเรียนละ 1 เล่ม เพื่อครูใช้เป็นแนวทางในการวัดผลตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้เป็นรายชื่อในสมุทประจักษ์ (ป.02)

1.3.2 วิธีการจัดหาเอกสารหลักสูตร

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีสำรวจความต้องการเพื่อจัดซื้อและรับแจกจากกรมวิชาการ แสดงว่าโรงเรียนได้ดำเนินการเป็นกระบวนการ

การที่มีระบบ โดยการสำรวจความต้องการเพื่อจะได้เป็นข้อมูลว่า ครูแต่ละคนมีความต้องการเอกสารหลักสูตรอะไรบ้าง จำนวนเท่าไร จะได้พิจารณาให้เหมาะสมกับงบประมาณที่สามารถจัดซื้อได้ตามความจำเป็น ซึ่งในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุประจำโรงเรียนทุกปีงบประมาณ

ส่วนการรับแจกจากกรมวิชาการส่วนมากเอกสารที่โรงเรียนได้รับเป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับครูและนักเรียน

1.3.3 การจัดซื้อการเรียนการสอน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีสำรวจความต้องการจากครูโดยใช้ข้อมูลจากรายการซื้อที่ควรใช้ประกอบกับสื่อที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนแล้วจัดซื้อโดยเงินงบประมาณ ซื้อวัสดุมาผลิต ขอซื้อจากหน่วยงานอื่น และยืมสื่อจากสำนักงานกลุ่มโรงเรียน

การดำเนินการจัดหาสื่อของโรงเรียนดังกล่าวเป็นกระบวนการจัดการที่ถูกต่อความหลักการ เพื่อให้ได้สื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน ตั้งแต่สำรวจความต้องการจำเป็นจนกระทั่งดำเนินการจัดหา มาถึงที่ รุ่งทิวา จักรกร (2527 : 72) กล่าวว่า จะต้องให้ครูมีส่วนร่วมพิจารณาสื่อการสอนตามความต้องการที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอนเนื้อหา เหมาะสมกับชั้นเรียน ราคาประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด ในขั้นตอนจัดซื้อสื่อ การผลิตสื่อ และขอยืมสื่อจากกลุ่มโรงเรียนเป็นการดำเนินการของโรงเรียนที่สอดคล้องตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนด กล่าวคือ สำนักงานดังกล่าวได้จัดสรรงบประมาณค่าวัสดุการศึกษาตามรายหัวนักเรียนเพื่อให้โรงเรียนซื้อสิ่งที่ผลิตเองไม่ได้ และจัดงบประมาณเพื่อให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนทำการผลิตสื่อเพื่อให้โรงเรียนในกลุ่มได้ยืมหมุนเวียนกันใช้ตามความต้องการ

1.3.4 การบริหารสื่อการเรียนการสอน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีหน่วยบริการสื่อ ที่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก การจัดตั้งหน่วยบริการสื่อการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงในการใช้สื่อ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยได้ไปตรวจเยี่ยม และนิเทศงานของโรงเรียนได้พบสภาพจริงของโรงเรียนที่จัดศูนย์สื่อการเรียนการสอน ที่มีระบบ เห็นว่าเป็นวิธีการที่บังคับให้ครูใช้สื่อ โดยมีทะเบียนคุมสื่อ ทะเบียนการใช้สื่อ สะดวกในการควบคุมสับเปลี่ยนหมุนเวียน สามารถใช้สื่อที่มีอยู่เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับที่ Beswick (1975 : 27-36) กล่าวว่า ศูนย์บริการสื่อระดับ โรงเรียนมีความสำคัญมาก ในการบริหารสื่อให้เกิดประโยชน์ เป็นศูนย์รวมในการ กำหนดความต้องการจำเป็นของโรงเรียนว่าต้องการสื่อประเภทใด เท่าไร เป็นแหล่งผลิตจัดเก็บควบคุมการใช้ เพื่อให้บริการสื่อแก่ครูและนักเรียนในการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพสูง และสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 4) กล่าวว่า โรงเรียนควรจัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ครู สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า

1.3.5 การบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำทะเบียนสื่อ ทะเบียนการพิมพ์ เก็บสื่อที่ศูนย์สื่อ จัดผู้รับผิดชอบโดยครูทำหน้าที่บำรุงรักษาซ่อมแซม การดำเนินการดังกล่าวเป็นวิธีที่ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการ เพราะเป็นการปฏิบัติเพื่อให้สื่ออยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา การจัดทำทะเบียนสื่อ ทะเบียนการพิมพ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ง่ายต่อการสำรวจเพื่อให้ทราบว่า มีสื่ออยู่จริง และอยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำมาใช้หรือไม่ อยู่ที่ใด ถ้าชำรุดก็จะให้ทำการซ่อมแซมทันที และการมีเจ้าหน้าที่ บำรุงรักษาสื่อ ทำให้ดูแลและทำการซ่อมแซมและจัดสื่อให้พร้อมสามารถบริการครูได้ทุก เวลา ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยนี้ ที่พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดให้หน่วยบริการ สื่อที่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

1.3.6 การติดตามผลและประเมินผลการใช้สื่อ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการตรวจสอบทะเบียนสื่อว่ามีอยู่พร้อมตามรายการหรือไม่ ตรวจสอบทะเบียนการใช้เพื่อทราบความถี่และบุคคลที่ใช้และสอบถามข้อมูลจากการใช้สื่อ กิจกรรมการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อทั้งกล่าวของโรงเรียนเป็นวิธีการที่ช่วยให้ได้ข้อมูลในทำนความพร้อมในการใช้สื่อ เพื่อช่วยควบคุมให้ครูใช้สื่อในการสอนและได้ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงการบริหารสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนต่อไป

1.4 งานวัดและประเมินผล

1.4.1 การสร้างเครื่องมือวัดผล

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนในการจัดทำข้อสอบร่วมกัน เพื่อใช้วัดผลปลายภาคและวัดผลการเรียนรู้ในสมุทประจำชั้น (ป.02) ซึ่งการร่วมมือดังกล่าวช่วยให้เครื่องมือวัดผลที่สร้างขึ้นมีคุณภาพและครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด ประหยัดทรัพยากรในการดำเนินการ และเป็นการกำหนดมาตรฐานการวัดผลของทุกโรงเรียนในกลุ่มให้ใกล้เคียงกัน มีผลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและเป็นวิธีดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักการสร้างข้อทดสอบของ อนันต์ ศรีโสภา (2525 : 116) ซึ่งกล่าวว่า การสร้างข้อสอบที่ดีมีความเที่ยงตรง มีความเชื่อมั่น มีความเป็นปรนัยในการให้คะแนน จำเป็นต้องใช้เวลา โดยทั่วไปข้อสอบที่ครูสร้างขึ้น ควรให้ครูคนอื่น ๆ พิจารณาตรวจทานอย่างอิสระ หรือทำเป็นคณะเพื่อให้ได้ข้อสอบที่มีความบกพร่องน้อย ครอบคลุมจุดประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหา

1.4.2 การดำเนินการประเมินผลและการนำผลประเมินไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในสมุทประจำชั้น (ป.02) โดยวัดหลาย ๆ วิธี เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม ความคุมการจัดทำหลักฐาน ป.02 และ ป.01 มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาการวัดผล มีการวิเคราะห์ผลเพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ และปรึกษาหารือเพื่อพัฒนา นักเรียนโดยใช้ผลการประเมิน

การดำเนินการวัดผลและนำผลการประเมินไปใช้ทั้งกล่าว เป็นกระบวนการที่ทำให้วัดได้ตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กล่าวคือ จุดประสงค์การเรียนรู้ในสมุทประจําชั้น (ป.๐๒) ที่กรมวิชาการได้กำหนดไว้เป็นรายข้อเป็นการกำหนดไว้ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ครูต้องใช้เป็นแนวทาง การใช้วิธีวัดหลาย ๆ วิธี ตามหลักการทำให้วัดได้มีประสิทธิภาพ เพราะวิธีวัดแต่ละวิธีเหมาะกับการวัดใน กํานาค่าง ๆ ที่ไม่เหมือนกัน เช่น กํานาอารมณ์ ใช้ข้อทดสอบวัดได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง ควรใช้แบบสังเกตหรือสอบถาม เป็นต้น ในการจัดทำหลักฐานในการรายงานผลการวัด โดยเฉพาะ ป.๐๑ เป็นแบบรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบและให้นักเรียนได้ทราบสถานการณ์ของตนเองในการเรียนและผู้ปกครองได้ทราบผลการเรียนของเด็ก เพื่อให้ได้เป็นผู้ควบคุมดูแลและ/หรือช่วยเหลือในการเรียนของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้าน

ส่วนการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาการวัดผลเป็นการหาข้อมูล ปัญหาในการวัดผล เพื่อนำผลมาปรับปรุงการวัดและประเมินผล ส่วนการปรึกษาหารือ เพื่อพัฒนานักเรียนโดยใช้ผลการประเมิน เป็นกิจกรรมที่ใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุง การสอน

การดำเนินการทุก ๆ เรื่องดังกล่าวถูกต้องตามหลักวัดผลและ สอดคล้องกับแนวคิดที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 3) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ในระดับ ประถมศึกษากระทำเพื่อจะได้ทราบประสพการณ์และการพัฒนาการของนักเรียน ปรับปรุง วิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อคัดสรรเลื่อนชั้นและช่วยให้อีกครู นักเรียน และผู้ปกครอง ได้ทราบว่า การเรียนของนักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของบทเรียนหรือไม่เพียงใด

1.5 งานห้องสมุด

1.5.1 การจัดทำมีห้องสมุด

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดห้องสมุดเป็นเอกเทศ โดยให้ห้องเรียน 1 ห้อง หรือแบ่งห้องเรียนเป็นครึ่งห้องและหรือจัดเป็นมุมหนังสืออยู่ใน ส่วนของห้องเรียนทุกห้อง

ตามหลักการจัดห้องสมุดของโรงเรียนควรจัดเป็นเอกเทศ 1 ห้องเรียน ขนาดห้องประมาณ 6 x 8 เมตร การที่โรงเรียนมีความจำเป็นต้องจัดเป็นครึ่งห้องหรือจัดเป็นมุมหนังสือในห้องเรียน เพราะโรงเรียนมีอาคารเรียนไม่เพียงพอที่จะจัด 1 ห้องเรียน สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของห้องสมุดเกี่ยวกับสถานที่และบริเวณห้องสมุด ของ ชากาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์ (2525 : 42-50) ซึ่งกล่าวว่า อาคารห้องสมุดจำเป็นต้องมีลักษณะ อาศัยส่วนหนึ่งของอาคารเรียน เพื่อเป็นที่เก็บรวบรวมหนังสือหรือเอกสารวัสดุต่าง ๆ สถานที่ที่เลือกหรือใหญ่ ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียน ตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อ 12 กันยายน 2511 ให้มีเนื้อที่อย่างน้อย 1 ห้องเรียน สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 400 คน

1.5.2 แหล่งสนับสนุนห้องสมุด

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ปรับปรุงห้องสมุดและจัดหาหนังสือเพิ่มเติมโดยใช้เงินบริจาค แสดงว่า โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณของทางราชการเพื่อปรับปรุงห้องสมุด และซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีโครงการเกี่ยวกับห้องสมุดและจัดสรรงบประมาณเพื่อซื้อหนังสือ เพื่อใช้ในห้องสมุดก็ยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนทร มีนาทุ่ง (2526 : 134-135) ที่กล่าวว่า โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครปฐม มีปัญหาสำคัญและอยู่ในระดับสูงมาก เกี่ยวกับห้องสมุดมีงบประมาณประจำปีน้อยไม่เพียงพอสำหรับซื้อหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ของห้องสมุด โรงเรียนจึงต้องหาเงินมาใช้จ่ายในการดำเนินงานด้วยตัวเอง ซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธีบริจาคจากประชาชนในท้องถิ่น ถึงแม้ได้รับความร่วมมือเป็นจำนวนเงินไม่มากนัก แต่ก็สามารถปรับปรุงและจัดหาหนังสือเพิ่มเติมได้ส่วนหนึ่ง

1.5.3 วิธีการจัดห้องสมุด

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดหนังสือไว้ตามกลุ่มประสบการณ์ของหลักสูตรประถมศึกษา และในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลต่าง ๆ

ในห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำรายการของหนังสือ การที่ได้จัดหนังสือในห้องสมุดเป็นระบบกลุ่มประสบการณ์ของหลักสูตร เป็นการไม่ถูกต้องตามระบบการจัดห้องสมุด เพราะหลักการที่นิยมจัดหนังสือไว้เป็นหมวดหมู่ ชากาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2525 : 85) กล่าวว่า ตามหลักการจัดหนังสือในห้องสมุดในประเทศใช้ 2 ระบบคือ ระบบทศนิยมของควีอี (Dewey Decimal Classification) คือ จัดเป็นหมวด 10 หมวด ตั้งแต่ 000 - 999 ซึ่งเป็นแบบที่นิยมมากที่สุดกึ่งนี้คือ 000 คือ หมวดเบ็ดเตล็ด 100 หมวดปรัชญา 200 หมวดศาสนา 300 หมวดสังคมศาสตร์ 400 หมวดภาษาศาสตร์ 500 หมวดวิทยาศาสตร์ 600 หมวดวิทยาศาสตร์ 700 หมวดศิลปกรรมบันเทิงคดี กีฬา 800 หมวดวรรณคดี 900 หมวดประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ท้องเที่ยว ชีวประวัติ อีกระบบหนึ่งคือ ระบบหอสมุด รัฐบาลอเมริกันแบ่งเป็น 20 หมวด ซึ่งเหมาะสำหรับห้องสมุดขนาดใหญ่

จากประสบการณ์ของผู้วิจัย เห็นว่า การที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัดหมวดหมู่หนังสือไว้เป็นกลุ่มประสบการณ์ของหลักสูตร 5 กลุ่ม เพราะต้องการจัดให้สอดคล้องกับการจัดโครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งจะสะดวกในการให้นักเรียนค้นคว้าตามกลุ่มประสบการณ์

1.5.4 การจัดทำข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับห้องสมุด

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้มีระเบียบการใช้ห้องสมุด บัญชีเทศข่าวสาร ทะเบียนการยืมหนังสือ ทะเบียนผู้ใช้ห้องสมุด สถิติผู้ใช้บริการเป็นรายวัน

ข้อมูลและข่าวสารดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการจัดการห้องสมุด กล่าวคือ ระเบียบการใช้ห้องสมุดใช้เป็นแนวปฏิบัติทั่วไปและข้อห้ามบางประการในการใช้ห้องสมุดเป็นข้อตกลงที่ให้ผู้ใช้ปฏิบัติ บัญชีข่าวสารเป็นแหล่งข้อมูลที่จัดไว้เป็นที่แสดงนิทรรศการต่าง ๆ เช่น แนะนำหนังสือใหม่ รายงานข่าวสารสำคัญ เป็นต้น ทะเบียนการยืมใช้เป็นหลักฐานให้รู้ว่า ใครยืมหนังสืออะไร เวลาเท่าไร ทะเบียนผู้ใช้ห้องสมุด เป็นเครื่องมือที่รู้ว่าใครบ้างที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุด เวลาเท่าใด ส่วนสถิติผู้ใช้

บริการเป็นรายวัน เป็นข้อมูลที่ทำให้รู้ว่าในแต่ละวันมีผู้มาใช้ห้องสมุดกี่คน การจัดทำ
มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการที่เหมาะสม

1.5.5 ผู้รับผิดชอบในการจัดบริการห้องสมุด

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูทำหน้าที่เป็น
บรรณารักษ์ และให้นักเรียนช่วยเหลืองานห้องสมุด เหตุที่ใช้ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่
ของห้องสมุด เนื่องจากสภาพจริงของโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งครู
บรรณารักษ์โดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนโดยทั่วไปมีขนาดเล็ก ครูส่วนมากทำหน้าที่
ครูประจำชั้นหรือเป็นครูสอนพิเศษ และรับผิดชอบในการจัดห้องสมุดด้วย ตามหลักการที่ดี
ที่สุดห้องสมุดต้องมีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อจะได้มีครูที่มีความรู้และ
ประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับงานด้านนี้และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มเวลา ซึ่งจะเกิด
ประโยชน์สูงกว่าไม่มีบรรณารักษ์ประจำ ตามเหตุผลจากข้อจำกัดที่กล่าวมาแล้ว โรงเรียน
ส่วนใหญ่จึงจำเป็นต้องให้นักเรียนช่วยเหลือครูในการจัดห้องสมุด

1.5.6 ผู้ใช้บริการห้องสมุด

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้มาใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน
ส่วนใหญ่คือ ครูในโรงเรียน นักเรียน และศิษย์เก่า แสดงว่า ห้องสมุดของโรงเรียน
เป็นแหล่งการศึกษาสอดคล้องตามแนวทางที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการ
ศึกษา 6 (2525 : 362) กล่าวว่า โรงเรียนประถมศึกษาต้องจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริม
และปลูกฝังนิสัยการอ่านและค้นคว้า โดยส่งเสริมให้นักเรียน ครู หรือประชาชนทั่วไปมา
ใช้บริการห้องสมุด เพื่อให้ได้ประโยชน์จากห้องสมุดคุ้มค่า รวมทั้งการเปิดโอกาสให้
กรรมการศึกษา บุคคลในชุมชนของโรงเรียนมาใช้บริการของห้องสมุดโรงเรียนด้วย
ซึ่งการดำเนินงานในแนวนั้นนอกจากจะทำให้ได้ใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้ทั้งของโรงเรียน
และชุมชน ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนที่อาจทำให้ชุมชนเข้ามาช่วยเหลือปรับ
ปรุงห้องสมุดโรงเรียนก้าวหน้า เกิดประโยชน์ต่อครู และนักเรียนมากขึ้น

1.5.7 เวลาที่ใช้บริการห้องสมุด

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เปิดบริการห้องสมุด ในเวลาราชการ ก่อนเข้าเรียน และระหว่างพักกลางวัน แสดงว่า เปิดบริการตั้งแต่ ก่อนเข้าเรียนจนถึงเวลาเลิกเรียน ไม่เปิดบริการวันหยุด ลักษณะการเปิดบริการของ ห้องสมุดโดยทั่วไป นอกจากเปิดบริการในวันราชการแล้ว มักเปิดบริการวันเสาร์หรือ วันอาทิตย์ แต่ที่โรงเรียนประถมศึกษามักเปิดบริการเฉพาะวันราชการ เนื่องจากสภาพ จริงของโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปไม่มีบรรณารักษ์หรือผู้รับผิดชอบในการดูแล

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยมีบางโรงเรียนจัดห้องสมุดแบบเคลื่อนที่ โดยจัดกลุ่มการอ่านของนักเรียน ให้นำหนังสือจากโรงเรียนกลับไปอ่านที่บ้านโดยจัดเป็น กลุ่ม มีรูปแบบการจัดการศึกษาและรายงานผลโดยหัวหน้ากลุ่มที่เป็นนักเรียน เป็นการให้ บริการห้องสมุดที่สามารถใช้ประโยชน์จากห้องสมุดอย่างเต็มที่ เป็นแนวทางที่ควรใช้เป็น แบบอย่าง

1.5.8 การซ่อมแซมและการควบคุมดูแลห้องสมุด

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการตรวจสอบหนังสือ ทุกสิ้นปีการศึกษา และให้ครูบรรณารักษ์ที่เป็นผู้ควบคุมดูแลเป็นผู้ซ่อมแซมหนังสือ การดำเนินการ ตรวจสอบหนังสือทุกสิ้นปีการศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะได้รู้ว่ามีหนังสืออยู่คามทะเลเบียน หรือไม่ อาจจะเป็นการตรวจสอบครั้งใหญ่ เพื่อให้จะได้ข้อมูลในการจัดหาหนังสือ เพิ่ม และจะได้มีการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ การดำเนินการในเรื่องนี้ของ โรงเรียนจึงเป็นการเหมาะสม เพราะจะทำให้หนังสือและเอกสารต่าง ๆ มีอายุการใช้งานนานขึ้น และทำให้มีหนังสือเพียงพอต่อการใช้

1.6 งานนิเทศการศึกษา

1.6.1 การเตรียมการนิเทศ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน สํารวจปัญหาการเรียนการสอน และชี้แจงให้ครูเห็นความจำเป็น ความสำคัญ และตกลงยอมรับว่าต้องมีการนิเทศ วิธีการดังกล่าวมีความเหมาะสม เพราะก่อนที่จะมี

การนิเทศต้อง เริ่มต้นจากการค้นหาปัญหาที่ควรมีการนิเทศและให้ครูเห็นความสำคัญ จนกระทั่งตกลงใจว่าควรมีการนิเทศ สอดคล้องกับแนวคิดของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2529 : 251) ที่กล่าวว่า ก่อนเริ่มการนิเทศจะต้องตรวจสอบความเป็นไปเกี่ยวกับ การเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะก่อนที่จะแนะนำช่วยเหลือแก้ปัญหาให้แก่ใคร ๆ นั้น จุดแรกที่จะต้องทำคือ การพยายามสืบทราบให้แน่ชัดว่าปัญหานั้นคืออะไร และอะไรคือ ต้นเหตุแห่งปัญหา โดยทั่วไปปัญหาที่ตรวจสอบคือ ความเข้าใจการใช้หลักสูตรของครู การใช้กลวิธีการสอน ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน ลักษณะของนักเรียนแต่ละห้อง และตรวจคุณภาพการสอนโดยทั่วไป ซึ่งการตรวจสอบดังกล่าวเป็นผลมาจากการประเมิน ผลการเรียนการสอน แล้วให้ครูร่วมกันวิเคราะห์เห็นความสำคัญว่าควรแก้ไข จนเห็นว่า ครูมีความต้องการร่วมแก้ปัญหานั้น โดยไม่มีการบังคับ

1.6.2 ผู้รับผิดชอบในการนิเทศ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารหรือหัวหน้า ฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศ ตามหลักการของการนิเทศเป็นการร่วมมือกัน ระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ การที่ผลวิจัยนี้พบว่าผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศ เป็นการดำเนินการที่ถูกต้อง เพราะบุคคลดังกล่าวอยู่ในโรงเรียน ใกล้ชิดกับครู ปัญหาของครู จึงน่าจะ เป็นผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำที่ตรงปัญหาและนำไปปฏิบัติได้

1.6.3 วิธีนิเทศที่โรงเรียนเคยใช้

จากผลการวิจัย พบว่า วิธีนิเทศที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ ได้แก่ สังเกตการสอนแล้วแนะนำ การให้คำปรึกษา ให้ครูศึกษาเอกสารทางวิชาการ จัด ประชุมก่อนเปิดภาคเรียน ใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ เช่น สไลด์ เป็นสื่อเสนอข้อความ เกี่ยวกับการเรียนการสอน และจัดให้มีสมุทนิเทศประจำตัวของครูทุกคน กลวิธีนิเทศดังกล่าว เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในกรณีการนิเทศแต่ไม่สามารถสรุปได้ว่า วิธีการใดที่ดีที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและสถานการณ์ว่าจะใช้วิธีใด แต่ละวิธีการมีเทคนิคเฉพาะอย่างไม่เหมือน

กัน ทั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 21-25) เสนอไว้ว่า การประชุมก่อนเปิดภาคเรียนใช้ในกรณีเร่งด่วน หรือเป็นการแจ้งครูในแนวที่มีรายละเอียดไม่มากเหมาะสำหรับประชุมเรื่องปัญหาการดำเนินการที่ผ่านมา ส่วนการสังเกตการสอนในชั้นเรียนเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตที่ใช้เครื่องมือสังเกตมาปรับปรุงพฤติกรรมการสอน การให้คำปรึกษาเป็นวิธีการที่ทำได้ 3 ลักษณะคือ บอกรีวิวแก้ปัญหาโดยตรง หรือเสนอข้อมูลและช่วยเหลือให้เกิดการพัฒนาตนเองและมีความเชื่อมั่นหรือใช้วิธีการทั้งสองที่กล่าวมาแล้วร่วมกัน ส่วนการใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ เช่น สไลด์ เป็นเครื่องมือในการให้ความรู้โดยการนำภาพจำลองวิธีการมาให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดให้มีสมุญนิเทศประจำตัวของครูทุกคน เป็นเทคนิคในการป้อนข้อมูลกลับไปยังผู้ปฏิบัติ เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุง

1.6.4 การประเมินผลการนิเทศและการนำผลประเมินไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสังเกตการสอนหลังจากนิเทศแล้วทุกคุยอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อประเมินความเข้าใจในเรื่องที่นิเทศไปแล้ว และจัดประชุมเป็นครั้งคราวเพื่อสรุปผลการนิเทศ

การดำเนินการเกี่ยวกับการสังเกตหลังจากนิเทศแล้ว เป็นการเหมาะสมเนื่องจากทำให้ทราบผลการนิเทศว่าครูได้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีขึ้น และสามารถปฏิบัติได้ความแนวทางที่ถูกต้องตามที่ได้รับการนิเทศหรือไม่ ส่วนการพูดคุยในเรื่องที่เคยนิเทศไปแล้ว เป็นกิจกรรมที่เป็นการทบทวนทำความเข้าใจหรือทดสอบความเข้าใจของครู ส่วนการประชุมเพื่อสรุปผลการนิเทศเป็นการรวบรวมผลการนิเทศโดยการรับฟังความคิดเห็นของครู เพื่อจะได้รับการรู้ปัญหาหลังจากการนิเทศ และจะให้นำปัญหาไปดำเนินการนิเทศต่อไป

1.7 งานค้ำวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการ

1.7.1 ผู้รับผิดชอบในการวางแผนงานวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบ

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเห็นว่า การที่ให้ผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผน ไม่ใช่หมายความว่า เป็นผู้ดำเนินการวางแผนงานวิชาการทั้งหมดเพียงคนเดียว แต่เป็นผู้นำในการจัดทำแผนว่าจะเริ่มต้นอย่างไร ทำอะไร เมื่อไร มีการประชุมร่วมกันในเรื่องอะไร ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำสูงสุดของโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบความอ่านาหน้าที่โดยปกติ แต่การที่โรงเรียนให้หัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบมักจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ การกำหนดผู้รับผิดชอบในการวางแผนทั้งกล่าวของโรงเรียน จึงเป็นแนวทางที่ถูกต้องตามหลักการ

1.7.2 ผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ

จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นการปฏิบัติที่ดีและสอดคล้องกับหลักการตามแนวคิดของ สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์ (2527 : 9) ที่กล่าวว่า การวางแผนเป็นการเตรียมการเพื่อผลที่พึงการในอนาคต เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนที่จำเป็นต่อการให้บรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจอย่างมีระบบ เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดของแต่ละขั้นตอน จึงควรให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 15) กล่าวว่า มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งและทุกคนมักมีความสามารถแตกต่างกัน การนำเอาความสามารถที่แตกต่างกันของครูมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานของโรงเรียนโดยการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมที่ทุกคนมีส่วนร่วมทำให้งานมีโอกาสสำเร็จมากขึ้น

1.7.3 ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวางแผนงานวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลทั้งนี้คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนนักเรียน ยอดรวมแสดงผลการสอบรายปี สถิติการมาเรียนของนักเรียน จำนวนและอัตราเข้าชั้นของนักเรียน จำนวนเอกสารหลักสูตรและ

สื่อการเรียนการสอน ผลการประเมินการสอน วิธีการวัดและประเมินผลการเรียน
โครงการส่งเสริมวิชาการที่ผ่านมา แผนงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/
กิ่งอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและของโรงเรียนที่ผ่านมา รายงานผลการดำเนินงานที่
ผ่านมา

จากข้อมูลที่โรงเรียนนำมาใช้ดังกล่าว เป็นข้อมูลที่เหมาะสม
เพราะเป็นข้อมูลที่ครอบคลุมขอบข่ายของงานวิชาการของโรงเรียน และสอดคล้องกับที่
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 22) ได้กำหนดไว้กล่าว
คือ ในการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการวางแผนงานวิชาการของ
โรงเรียน ควรใช้ข้อมูลดังต่อไปนี้คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนนักเรียน
ยอกรวมแสดงผลการสอบรายปี สถิติการมาเรียนของนักเรียน จำนวนและอัตราเข้าชั้น
ของนักเรียน สื่อการเรียนการสอนประจำห้องเรียน จำนวนและประเภทสื่อ ลักษณะ
การสอนงานเลือก ลักษณะการนิเทศภายใน ลักษณะการสอนซ่อมเสริม โครงการต่างๆ
ที่ส่งเสริมวิชาการ พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2520 หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 จำนวนเอกสารหลักสูตร จำนวน
หนังสือในห้องสมุด ระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลตามหลักสูตร และนโยบายของหน่วยงาน
ระดับสูงกว่าโรงเรียน ทั้งแก่กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด กรม กระทรวง และของ
คณะรัฐมนตรี

1.7.4 การดำเนินการวางแผนงานวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการดังนี้ คือ
ศึกษาข้อมูลและปัญหา กำหนดปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์
เป้าหมายและนโยบาย กำหนดโครงการ กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน กำหนดวิธี
ประเมินโครงการ จัดทำแผนเป็นรูปเล่ม จัดให้ครูทุกคนรับทราบและทำความเข้าใจ
แผนงาน โครงการทางวิชาการ

การดำเนินการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียนดังกล่าวเป็น
ระบบที่ติดตามหลักการวางแผนโดยทั่วไปที่เริ่มด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายโดยใช้ข้อมูลและ

การวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นระบบ กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้ได้ความมุ่งหมายและให้
 ผู้เกี่ยวข้องศึกษาทำความเข้าใจเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ
 วิธีดำเนินการวางแผนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 16)
 กำหนดให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางคือ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รายละเอียด
 ของงาน โครงการ จัดทำวางแผน และเสนอแผนเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ
 ต่อไป

1.7.5 การดำเนินการตามแผนงานวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารเป็นผู้มอบ
 หมายงานตามตารางการปฏิบัติงาน ให้ทรัพยากรตามที่กำหนดในแผน ผู้บริหารนิเทศ
 ให้คำแนะนำแก้ปัญหาการดำเนินการ และครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า โรงเรียนได้ดำเนินการครอบคลุม
 ความหลักการดำเนินการตามแผนโดยทั่วไป และสอดคล้องกับแนวคิดที่สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 1-4) ได้กำหนดไว้ กล่าวคือ การดำเนินการตามแผน
 เป็นขั้นตอนสำคัญ หากไม่มีการปฏิบัติ แผนที่วางไว้ก็ไร้ประโยชน์ กิจกรรมที่ดำเนินการ
 ไร้อรรถ ไร้ผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการ อนุมัติการใช้เงินและหาทรัพยากรมาสนับสนุน
 และให้ความสำคัญในการควบคุมกำกับ ติดตาม และนิเทศตามโครงการที่กำหนดโดย
 มีปฏิทินปฏิบัติงาน และเครื่องมือติดตามอย่างเป็นระบบ มีการมอบหมายงานและกำหนด
 การกำกับติดตาม เช่น การตรวจผลงาน เป็นต้น กำหนดเวลา การรายงาน มีการ
 แก้ปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในขณะปฏิบัติโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ อาจคัดสรรใจ
 ฝักตัวเองหรือกระบวนการกลุ่มคัดสรรใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานตามโครงการบรรลุ
 วัตถุประสงค์

1.7.6 การประเมินผลงานและโครงการทางวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดเครื่องมือ
 และเกณฑ์ประเมิน มีการปรับแผนตามความจำเป็น ประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ สรุป

รายงานผลการดำเนินงานเสนอเจ้าสังกัด และแจ้งให้ครูทุกคนทราบ และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนต่อไป

การดำเนินการประเมินโครงการของโรงเรียนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ชันนิต ศรีโสภา (2525 : 5) กล่าวคือ การศึกษาเชิงจิตวิทยาทางการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการวัดและการประเมินอยู่เสมอ โดยเฉพาะเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 1) กล่าวคือ การประเมินโครงการ เพื่อทราบความก้าวหน้าต้องใช้เครื่องมือที่วัดได้ครอบคลุมให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผล และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนต่อไป

1.8 งานส่งเสริมการสอน

1.8.1 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการสำหรับนักเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้นักเรียนจัดมุมวิชาการ จัดนิทรรศการผลงานทางวิชาการ เช่น แสดงผลงานของนักเรียนโดยครูเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ และอ่านวยความสะดวก วิธีการจัดกิจกรรมของโรงเรียนดังกล่าวเป็นแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของ กรมวิชาการ (2521 : 40) ซึ่งกล่าวว่า ในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียน ควรให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยครูมีส่วนร่วม ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดต้องเหมาะสมกับนักเรียน โดยนักเรียน และเพื่อนนักเรียน

1.8.2 การส่งเสริมให้ครูพัฒนาทางวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อ ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ จากวารสารต่าง ๆ จัดนำครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดประกวดผลงานของครู เช่น การจัดทำห้องเรียน และมีการยกย่องชมเชยครูที่จัดการเรียนการสอนด้วยความตั้งใจ

การดำเนินการดังกล่าว เป็นการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้ครูได้มีความรู้เพิ่มและมีความภาคภูมิใจในผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สุรพันธ์ นันท์ทอง (2525 : 152) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมการสอนเพื่อให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรส่งเสริมครูให้มีความรู้โดยให้โอกาสไปศึกษาค้นคว้า เพื่อนำความรู้มาเผยแพร่และจัดให้มีการศึกษางานนอกสถานที่เพื่อเปิดโอกาสให้ครูมีประสบการณ์มากขึ้น และ สุมิทร คุณานุกร และคนอื่น ๆ (2519 : 44) กล่าวว่า การพัฒนาทางวิชาการของครูที่ประหยัดคือ การแนะนำให้ครูศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ จากวารสาร ส่วนกรมวิชาการ (2521 : 4) กล่าวว่า การจัดบรรยายภาคในห้องเรียนให้เป็นระเบียบสะอาดน่าอยู่ มีมุมวิชาการ ที่แสดงผลงานนักเรียน ป้ายนิเทศ มุมนั่งเล่น และอื่น ๆ เป็นแนวทางที่ครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินการ มีส่วนทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจและเกิดผลดีกับการเรียนการสอนไปด้วย

1.9.2 เรื่องที่โรงเรียนจัดประชุมอบรม

จากผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดทำสื่อ การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการวางแผนงานวิชาการ

จากข้อมูลดังกล่าว เรื่องที่โรงเรียนจัดประชุมอบรมทุกเรื่องเป็นเรื่องที่เหมาะสม เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานวิชาการที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู เนื่องจากการประชุมอบรมทางวิชาการดังกล่าวเป็นการปรึกษาหารือเพื่อสร้างความเข้าใจของครู เพิ่มความรู้ความเข้าใจ และเพื่อทราบแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับงานวิชาการ

1.9.3 เวลาที่จัดประชุมอบรมทางวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า เวลาที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัดประชุมอบรมก่อนเปิดภาคเรียนภาคต้น และก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาค แสดงว่าเวลาที่โรงเรียนใช้ เป็นเวลาที่โรงเรียนปิด ไม่ใช่เวลาราชการ อาจเป็นสาเหตุมาจากการกำหนดเวลา

เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า 200 วันโรงเรียนจึงต้องใช้เวลา
ปิดภาคเรียนจะไม่ทำให้เวลาการสอนลดลง

จากประสบการณ์ของผู้วิจัย การที่โรงเรียนจัดประชุมอบรมทาง
วิชาการในเวลาปิดภาค เป็นการศึกษาเพราะจะไม่กระทบถึงเวลาที่ครูได้วางแผนการสอน
ไว้เต็มเวลาแล้ว และเนื่องจากมีการสั่งการของหน่วยงานระดับอำเภอ ให้โรงเรียนมีการ
การจัดประชุมอบรมวิชาการในเวลาดังกล่าว

1.9.4 การนำผลการประชุมอบรมทางวิชาการไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัย พบว่า ใช้วิธีการสนับสนุนให้ครูนำความรู้ที่ได้
จากการประชุมอบรมทางวิชาการไปปฏิบัติอย่างจริงจัง และถ้าครูไปประชุมอบรมจากการ
จัดประชุมอบรมของหน่วยงานอื่น ก็ให้นำผลการประชุมมารายงานหรือจัดทำสรุปเป็นเอกสาร
ให้ครูทุกคนทราบ

ตามหลักการการประชุมอบรมทางวิชาการจะบรรลุผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับ
กับการนำความรู้และข้อตกลงไปปฏิบัติ จากประสบการณ์ของผู้วิจัย เห็นว่า ขั้นตอนนี้มัก
จะละเลยไป กล่าวคือ ไม่ค่อยมีการติดตามว่าเมื่อใดประชุมอบรมมาแล้วได้นำผลมาใช้
หรือไม่ ผลการวิจัยนี้จึงเป็นแนวทางที่โรงเรียนดำเนินการโดยถูกต้องตามหลักการ
เกิดประโยชน์คุ้มค่าในการจัดประชุมอบรมทางวิชาการ

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

2.1 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
พบว่า ในภาพรวมมีปัญหามากที่สุดในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่กำหนดไว้
9 ด้าน พบว่า มีปัญหามากที่สุดในระดับน้อยและน้อยที่สุดทุกด้าน ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับผล
การวิจัยนี้ ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการบริหารงานวิชาการเป็นไปตามหลักการ
และแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนด และเนื่องจาก

โรงเรียนดังกล่าวบริหารงานประสบผลสำเร็จโดยพิจารณาจากผลผลิตของโรงเรียนคือนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การที่พบว่าโรงเรียนมีปัญหการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยและน้อยที่สุดน่าจะถูกต้องตามเหตุผลดังกล่าว

2.2 จากผลการวิจัย เมื่อพิจารณาปัญหาการบริหารงานวิชาการเป็นรายข้อในภาพรวมพบว่า ปัญหาที่กำหนดไว้ 48 ข้อ มีเพียง 2 ข้อเท่านั้นที่มีปัญหาในระดับมาก ได้แก่

2.2.1 ผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่พอ

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหานี้เป็นปัญหาระดับประเทศที่ยังแก้ไขไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยได้สอบถามเจ้าหน้าที่ที่จัดเตรียมวางแผนพัฒนาการศึกษาประถมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทราบว่า เรื่องนี้ยังเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ยังแก้ไขไม่ได้ จึงได้กำหนดแนวทางไว้ในร่างแผนว่า จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือบุตรหลานของตนในเรื่องการเรียนการสอนได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัย สังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกรมวิชาการ (2532 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากยังไม่เข้าใจและไม่ยอมรับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และยังไม่มีการประสานงานในเรื่องนี้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

อย่างไรก็ดี แม้ว่าผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนมีปัญหากับผู้ปกครอง ไม่เข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และการจัดการเรียนการสอนจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป แต่ปัญหาดังกล่าวจะต้องหาทางแก้ไขอย่างรีบด่วน เพราะถ้าผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจะสามารถช่วยเหลือบุตรหลานเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้มาก เพราะจากสภาพจริงนักเรียนมีเวลาที่พบปะกับผู้ปกครองมากกว่าโรงเรียน จึงควรจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้ปกครองได้เข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.2.2 งบประมาณมีไม่เพียงพอในการจัดซื้อหนังสือและเอกสาร เพื่อคนคว่ำสำหรับครูและนักเรียน ปัญหานี้เป็นปัญหาที่หน่วยงานเจ้าสังกัดกล่าวถึงความสนใจอยู่ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในวงการประถมศึกษาประมาณ 19 ปี ทางราชการมีการซื้อหนังสือแจกให้โรงเรียน 2 ลักษณะคือ หนังสือเรียนเพื่อให้นักเรียนยืมเรียน และให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติม แต่ไม่ได้กระทำอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะถ้าจะดำเนินการเรื่องนี้อย่างจริงจัง จะทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาในส่วนอื่น ๆ จะเห็นว่า ในระยะ 8 ปีที่ผ่านมา ทางราชการได้เน้นจัดงบประมาณทางด้านสื่อการเรียนการสอนมากกว่า ทั้งที่ กรมวิชาการ (2525 : 20) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสื่อกลางในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เรียน ซึ่งสื่อทั้งกล่าวจะครอบคลุมหลายประเภทไม่เฉพาะหนังสือ และเอกสารเพื่อคนคว่ำเท่านั้น ส่วนในด้านการปรับปรุงห้องสมุดโดยตรง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เห็นความสำคัญของการจัดหนังสือให้เด็กอ่าน จึงได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับเรื่องนี้ในแผนพัฒนาการศึกษามัธยมศึกษา (พ.ศ.2530-2534) โดยได้กำหนดโครงการเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดของโรงเรียน แต่ในปัจจุบันจัดให้ได้เพียงกลุ่มโรงเรียนละ 1 โรงเรียน ในปีงบประมาณ 2534 จะเป็นปีแรกที่จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนทุกโรงเรียน และพร้อมกันนั้น ก็จัดฝึกอบรมครูบรรณารักษ์ของโรงเรียน เพราะหากจัดสรรงบประมาณให้เพื่อจัดหาอย่างเดียว แต่การบริหารห้องสมุดไม่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้ไม่คุ้มกับงบประมาณในการซื้อหนังสือ อย่างไรก็ตามควรจัดสรรงบประมาณเพื่อซื้อหนังสือในห้องสมุดเพียงพอกับความต้องการและครบทุกโรงเรียนโดยรวดเร็ว เพื่อให้มีหนังสือเพียงพอสำหรับนักเรียนและครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในห้องสมุดให้เพียงพอกับความต้องการและครบทุกโรงเรียนโดยรวดเร็ว เพื่อให้มีหนังสือเพียงพอสำหรับนักเรียนและครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานระดับสูงกว่าโรงเรียน มีดังนี้

1.1.1 การวางแผนและกำหนดวิธีการบริหารงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดตั้งงบประมาณเพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดำเนินการจัดประชุมสัมมนาหรือฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการวางแผนการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะการวางแผนบริหารงานวิชาการ

1.1.2 การทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียนได้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรกำหนดเป็นโครงการและจัดตั้งงบประมาณเพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอดำเนินการ จัดประชุมสัมมนาหรือ จัดพบปะผู้ปกครอง เพื่อชี้แจง เกี่ยวกับหลักสูตร

1.1.3 การนิเทศภายใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดตั้งงบประมาณเพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน และจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการควบคุมกำกับ ติดตาม และนิเทศให้โรงเรียนมีการจัดการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรจัดโรงเรียนตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบให้ได้อำเภอละอย่างน้อย 1 โรงเรียน เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผลต่อไป

1.1.4 การจัดศูนย์บริการสื่อของโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรกำหนดรูปแบบการจัดศูนย์บริการสื่อของโรงเรียนประถมศึกษา และจัดทำเป็นเอกสารคู่มือให้โรงเรียนใช้เป็นแบบอย่าง ส่วนสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดและอำเภอควรส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนจัดศูนย์บริการสื่อ โดยจัดประกวดการจัดหน่วยบริการสื่อของโรงเรียน

1.1.5 การจัดห้องสมุดโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดงบประมาณสำหรับจัดซื้อหนังสือให้เพียงพอตามความต้องการของโรงเรียน และจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดฝึกอบรมการจัดห้องสมุดแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครู สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้โรงเรียนจัดห้องสมุดให้เป็นระบบ เช่นการจัดประกวดห้องสมุดโรงเรียนในระดับอำเภอและจังหวัด

1.1.6 การยกย่องเชิดชูเกียรติของครูที่จัดการเรียนการสอนด้วยความตั้งใจและประสบความสำเร็จ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นโดยจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่หรือใช้วิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ เพื่อกระตุ้นให้ครูคนอื่นเห็นความสำคัญในการทำดี ส่วนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอมีการเผยแพร่ผลงานของครูโดยแจ้งในที่ประชุม หรือในโอกาสจัดงานวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันวันครู และงานวันประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น

1.1.7 การวัดและประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดงบประมาณในการจัดทำข้อสอบเพื่อวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในสมุดประจำชั้นให้ครบทุกชั้นเรียน และทุกกลุ่มประสบการณ์เพื่อให้ครูนำไปใช้ ส่วนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอควรจัดให้มีการวัดผลปลายภาคเรียนโดยใช้ข้อสอบร่วมกันทั้งจังหวัดหรืออำเภอ เพื่อวิเคราะห์ผลเป็นข้อมูลในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนในจังหวัดและระดับอำเภอ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไป

โรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปควรมีการดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้

1.2.1 การวางแผนพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนโดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียน ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและ

แนวทางแก้ไข และมีการควบคุมกำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้มีการดำเนินการตามแผนอย่างจริงจัง

1.2.2 ควรจัดให้มีการประชุมอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรชั้นในโรงเรียน โดยวิเคราะห์ตามความจำเป็นและปัญหาของโรงเรียน และใช้เวลานอกเวลาราชการปกติ เช่น ใช้เวลาปิดภาคเรียน วันเสาร์ วันอาทิตย์ หรือหลังจากเลิกเรียนของนักเรียน เพื่อไม่ให้เสียเวลาการเรียนการสอนในเวลาปกติ

1.2.3 ควรจัดกิจกรรมวิชาการในโรงเรียน และเชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรม เพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นผลงานของนักเรียนจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแนะนำส่งเสริมนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนและกิจกรรมที่จะส่งเสริมการเรียน

1.2.4 ควรจัดให้มีโครงการนิเทศการเรียนการสอน ในรูปแบบการนิเทศภายในที่ครูทุกคนมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นระบบที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

1.2.5 ควรจัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก มีระบบการจัดหาให้มีระบบการพิมพ์ ระบบการซ่อมแซมบำรุงรักษา และระบบควบคุมการใช้สื่อที่สามารถตรวจสอบได้ทุกเวลา

1.2.6 ควรจัดให้มีโครงการสอนซ่อมเสริม โดยแยกนักเรียนเรียนเก่ง และเรียนอ่อน

1.2.7 ควรจัดให้มีเอกสารหลักสูตรสำหรับครูให้เพียงพอ เพื่อให้ครูได้ใช้เอกสารดังกล่าวเป็นแนวทางในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

1.2.8 ควรควบคุมดูแลและติดตามผลให้ครูมีการเตรียมการสอนให้ถูกต้องตามหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน มีการทบทวนที่ผลการเตรียมการสอนล่วงหน้า และควบคุมดูแลให้สอนตามที่ได้เตรียมอย่างจริงจัง

1.2.9 ควรควบคุมดูแลให้ครูมีการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามจุดประสงค์ในสมุคประจำชั้น (ป.02) อย่างจริงจัง โดยใช้เครื่องมือในการวัด

โรงเรียนอาจสนับสนุนให้มีการสร้างเครื่องมือวัดครบทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกชั้นเรียน โดยร่วมกับกลุ่มโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อจะได้ข้อสอบที่มีคุณภาพ สูงขึ้น

1.2.10 ควรจัดหาเงินนอกงบประมาณ เพื่อปรับปรุง หอสมุด ซื้อหนังสือ และสนับสนุนให้บุคลากรมาใช้ห้องสมุด เพื่อให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการปรับปรุงหอสมุด

1.2.11 ควรให้ความสำคัญและให้ขวัญกำลังใจ โดยจัดกิจกรรม ยกย่องครูที่ปฏิบัติการสอนได้ดี เช่น การประกาศเกียรติคุณ เป็นครั้งคราว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และสังเกต การบริหารงานของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพและปัญหาในเรื่องดังกล่าวในแนวคิด

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

